

## 77 NOLU SÖZLEŞME

### ÇOCUKLARIN VE GENÇLERİN İŞE ELVERİŞLİKLERİ YÖNÜNDE SAĞLIK MUAYENESİNE TABİ TUTULMALARI HAKKINDA SÖZLEŞME

**ILO Kabul Tarihi:** 19 Eylül 1946

**Kanun Tarih ve Sayısı:** 16.08.1983 / 2878

**Resmi Gazete Yayın Tarihi ve Sayısı:** 18.08.1983 / 18139

**Bakanlar Kurulu Kararı Tarih ve Sayısı:** 11.07.1984 / 84-8284

**Resmi Gazete Yayın Tarihi ve Sayısı:** 15.08.1984 / 18490

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Montreal'e davet edilerek, orada 19 Eylül 1946 tarihinde Yirmi Dokuzuncu toplantısını yapan, Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı, Toplantı gündeminin üçüncü maddesini teşkil eden çocukların ve gençlerin sanayide istihdama elverişlilikleri ile ilgili sağlık muayenesine tabi tutulmaları hakkında bazı tekliflerin kabulüne ve bu tekliflerin bazılarının uluslararası bir sözleşme haline gelmesine karar vererek, 1946 yılı Ekim ayının işbu dokuzuncu günü, Gençlerin Sanayide Sağlık Muayenesine tabi tutulmalarına dair 1946 Sözleşmesi şeklinde adlandırılacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul eder.

## BÖLÜM I

### GENEL HÜKÜMLER

#### MADDE 1

- Bu Sözleşme, kamusal veya özel sınai işyerlerinde veya bu işyerleriyle ilgili işlerde çalıştırılan veya çalışılan çocuklarla gençlere uygulanır.
- Bu Sözleşmenin uygulanmasında:
  - a. Maden ve taş ocakları ile her türlü maddenin topraktan çıkarılmasıyla ilgili işyerleri,
  - b. Maddelerin imal ve tadil edildiği, temizlendiği, onarıldığı, süslendiği, tamamlandığı, satış için hazırlandığı işyerleriyle, gemi yapımı, elektrik ve genel olarak her türlü itici güç üretme, tahvil ve iletme işleri dahil, maddelerin şekillerinin değiştirildiği işyerleri,
  - c. Yapım, onarım, bakım, değişim ve yıkım işleri dahil bina yapımı ve bayındırlık işleriyle ilgili müesseseler,
  - d. Dok, rıhtım, iskele, antrepo ve uçak alanlarında eşyanın elle taşınması dahil, kara, demir yolu, nehir, kanal ve göllerde veya hava yolu ile yapılan insan ve eşya nakliyatıyla uğraşan müesseseler, <Sanayi işyerlerinden> sayılır.
- Yetkili makam, bir taraftan sanayi ve diğer taraftan tarım, ticaret ve sanayiden sayılmayan diğer işler arasındaki hududu tayin eder.

## **MADDE 2**

- Çocuklar ve 18 yaşından aşağı olan gençler, ancak çalıştırılacakları, işe elverişli oldukları esaslı bir sağlık muayenesi sonucunda kabul edildiği takdirde, sınıai bir müessese tarafından işe alınabilirler.
- İşe elverişliliği tayin ile ilgili sağlık muayenesi, yetkili makamca tensip edilmiş kalifiye bir hekim tarafından yapılacak bir sağlık belgesi ile yahut çalışma iznine veya karnesine kaydedilmek suretiyle tevsik olunur.
- İşe elverişliliği tayin yönünden sağlık muayenesine ilişkin mevzuatın uygulanmasından sorumlu bulunan makam tarafından bir grup halinde tasnif edilen ve sağlıkla ilgili benzer tehlikeler arz eden belirli bir iş veya meslek grupları için verilebilecektir.
- Milli mevzuat işe elverişliliği tevsik eden belgeyi tanzimle yükümlü yetkili makamı tayin edecek ve bu belgenin tanzim ve verilme usul ve şartlarını belirleyecektir.

## **MADDE 3**

- Çocukların ve gençlerin işe elverişli bulunup bulunmadıkları, on sekiz yaşına kadar sürdürülen bir sağlık kontrolüne tabi tutulmalarını gerektirecektir.
- 18 yaşından küçük bir çocuğun yahut gencin sürekli olarak çalıştırılması, ancak bir yılı geçmeyen aralıklarla sağlık muayenesinin yenilenmesi şartına bağlı olabilecektir. Milli Güvenlik Konseyi (S. sayısı 636)
- Milli mevzuatın :
  - a. İşin arz ettiği tehlikelerle ve çocuğun yahut gencin evvelki muayenelerle açıklanmış bulunan sağlık durumu ile ilgili kontrolün tesirli olmasını sağlamak için, ya sağlık muayenesinin hangi özel şartlar dahilinde yıllık muayeneye ilaveten yapılması yahut daha sık olarak yenilenmesi gerektiğini öngörmesini, yahut,
  - b. Sağlık muayenesinin istisnai durumlarda yenilenmesinde yetkili makamı görevli kılmasını gerektirecektir.

## **MADDE 4**

- Sağlık bakımından büyük tehlikeler arz eden mesleklerde işe elverişliliği tesbit etmek bakımından sağlık muayenesi ve bu muayenenin yenilenmesi en az yirmi beş yaşına kadar yapılmalıdır.
- Milli mevzuatın, işe elverişliliği tayin bakımından sağlık muayenesinin en az yirmi bir yaşına kadar yapılmasına matuf işleri veya iş kategorilerini ya tayin etmesi veya tayin etme yetkisini uygun bir makama tevdi gerekecektir.

## **MADDE 5**

Yukarıdaki maddelerde öngörülen gerekli sağlık muayenelerinin çocuklar, gençler veyahut aileleri için hiçbir masrafı gerektirmemelidir.

## **MADDE 6**

- İŖe elveriŖsizlikleri veya bedeni eksiklik ve aksaklıkların bulunduğu sağlık muayenesince tesbit edilen çocuklarla gençlerin yeniden yönetilmesi ve yeniden bedeni ve mesleki intibaki için yetkili makam tarafından gerekli her türlü tedbir alınacaktır.
- Bu tedbirlerin nitelik ve kapsamı yetkili makamca tesbit olunacak; bu amaçla konuyla ilgili alıŖma, eğitim, sosyal ve sihi servisler arasında bir iŖbirliđi kurulması ve bu tedbirlerin uygulanması için bu servisler arasında tesirli irtibatın idame ettirilmesi gerekecektir.
- Milli mevzuat, iŖe elveriŖliliđi açıkça kabul edilmemiŖ olan çocukları gençlere:
  - a. Bitiminde genç iŖinin yeni bir muayeneye tabi tutulacağı bir devre için geçerli, geçici iŖ permilleri yahut sağlık belgeleri:
  - b. Özel mahiyette alıŖtırma Ŗartları koyan permiler yahut belgeler verilmesini zorunlu kılabilir.

## **MADDE 7**

- İŖverenin, mevzuat ile konulacak hükme göre, iŖe elveriŖliliđe aykırı bir cihet bulunmadığını tevsik eden sağlık karnesini yahut alıŖma permisini veya karnesini dosyalayarak bunu iŖ teftiŖi sırasında tetkike amade tutması gerekecektir.
- Milli mevzuat, bu SzleŖmenin sıkı bir Ŗekilde uygulanmasını sağlayabilecek diğer denetim metodlarını tayin eder.

## **BÖLÜM II**

### **BAZI ÜLKELER İÇİN ÖZEL HÜKÜMLER**

## **MADDE 8**

- Bir ye ülkenin toprakları, nüfusunun dağınıklığı yahut geliŖme seviyesi bakımından bu SzleŖme hükümlerinin yetkili makamca uygulanmasına imkan görülmediği geniŖ bölgeleri ihtiva ettiği hallerde, bu makam, söz konusu bölgeleri ya genel bir Ŗekilde yahut bazı müesseseler veya bazı iŖler hakkında gerekli gördüğü istisnalarla SzleŖmeyi uygulamaktan muaf tutulabilir.
- Her ye Milletlerarası alıŖma TeŖkilatı statüsünün 22 nci maddesi gereğince bu SzleŖmenin uygulanması hakkında vereceği ilk yıllık raporda bu madde hükümlerine baŖvurmayı tasarladığı herhangi bir bölgeyi belirtmelidir. Sonradan hiçbir ye bu suretle belirtilmiŖ olduğu bölgelerden baŖka bölgeler dıŖında bu madde hükümlerine baŖvuramaz.
- Bu madde hükümlerine baŖvuran her ye, daha sonraki yıllık raporlarında hangi bölgeler için bu hükümlere baŖvurmak hakkından vazgeçtiğini belirtmelidir.

## MADDE 9

- Bu Sözleşmenin onaylanmasını mümkün kılan mevzuatın kabul edildiği tarihten önce, çocukların ve gençlerin sanayide çalıştırılmaya elverişliliklerini tayin bakımından sağlık muayenesiyle ilgili mevzuatı olmayan her üye, onaylama belgesine ek bir beyan ile 2 nci ve 3 ncü maddelerde öngörülen on sekiz yaş yerine hiçbir şekilde on altı yaştan aşağı olmamak üzere yirmibir yaştan aşağı bir yaş haddi koyabilir.
- Böyle bir beyanda bulunmuş olan her üye, onu, daha sonraki bir beyan ile her zaman iptal edebilir.
- Hakkında bu maddenin 1 inci paragrafına uygun suretle yapılmış bir beyan yürürlükte olan her üye, her yıl, bu Sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili yıllık raporunda Sözleşme hükümlerinin tam olarak uygulanması yolunda ne ölçüde ilerleme gerçekleştirildiğini belirtmelidir.

## MADDE 10

- Bu Sözleşmenin 1 inci Bölümünün hükümleri, bu maddede öngörülen hüküm değişikliklerle Hindistan'a uygulanır.
  - a. Söz konusu hükümler, Hindistan mevzuatının uygulamaya yetkili kıldığı bütün topraklarda uygulanır.
  - b. <Sınai müessese> kavramı aşağıdakileri kapsar:
    - i. <Hindistan Fabrika Kanunu> kapsamına giren fabrikalar,
    - ii. <Hindistan Maden Ocakları Kanunu> kapsamına giren maden ocakları,
    - iii. Demiryolları
    - iv. Çocukların çalıştırılması hakkındaki 1938 tarihli kanun kapsamına giren bütün işler.
  - c. 2 nci ve 3 ncü maddeler çocuklara ve onaltı yaşından aşağı olan gençlere uygulanır.
  - d. 4 üncü maddedeki <ondokuz yaş> ibaresi, <yirmibir yaş>ın yerine kullanılacaktır.
  - e. 6 ncı maddenin 1 inci ve 2 nci paragrafları Hindistan'a uygulanmaz.
- Bu maddenin 1 inci paragrafındaki hükümler aşağıdaki usulle tadil edilebilecektir:
  - a. Milletlerarası Çalışma Konferansı, konunun gündeminde bulunduğu herhangi bir toplantıda üçte iki çoğunlukla, bu maddenin 1 inci paragrafı hakkında tadil tasarıları kabul edebilir.
  - b. Böyle bir tadil tasarısı, konferans toplantısının kapanmasından itibaren bir yıllık yahut olağanüstü durumlarda, 18 aylık bir müddet içinde Hindistan'da bu tadil tasarısını kanun haline getirmek yahut başka yoldan tedbirler almak maksadıyla konu itibariyle yetkisi dahiline giren makama yahut makamlara sunulur.

- c. Hindistan,yetkili makamın yahut makamların olurunu aldığı takdirde; tadilini, kesin onaylama belgesini tescil edilmek üzere, Milletlerarası alışma Bürosu Genel Müdürüne gönderir.
- d. Hindistan tarafından onaylanan böyle bir tadil tasarısı, bu Sözleşmenin tadili olarak yürürlüğe girer.

## **BÖLÜM III**

### **SON HÜKÜMLER**

#### **MADDE 11**

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, onda derpiş olunanlardan daha elverişli şartlar sağlayan hiçbir kanun, karar, adet yahut işverenlerle işçiler arasındaki mevcut anlaşma hükümlerine halel getiremez.

#### **MADDE 12**

Bu Sözleşmenin kesin onama belgeleri, tescil edilmek üzere Milletlerarası alışma Müdürüne gönderilir.

#### **MADDE 13**

- Bu Sözleşme, ancak onaylama belgesi Milletlerarası alışma Bürosu Genel Müdürü tarafından tescil edilen Milletlerarası alışma Teşkilatı üyelerini bağlar.
- Sözleşme, iki üyenin onaylama belgelerinin Genel Müdür tarafından tescilinden itibaren 12 ay sonra yürürlüğe girer.
- Bundan sonra, bu Sözleşme her ye hakkında kendisinin onaylama belgesinin tescilinden itibaren 12 ay geçince yürürlüğe girer.

#### **MADDE 14**

- Bu Sözleşmeyi onaylayan her ye, onu, ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıl geçtikten sonra Milletlerarası alışma Bürosu Genel Müdürüne yollayacağı ve bu Müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedilebilir. Fesih tescil tarihinden bir yıl sonra geçerli olur.
- Bu Sözleşmeyi onayıp da onu bundan evvelki fıkrada yazılı on yıllık mühletin geçmesinden itibaren bir yıl zarfında, bu madde gereğince feshetmek hakkını kullanmayan her ye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve bundan sonra bu Sözleşmeyi her on yıllık devre bitince, bu madde de öngörülen şartlar içinde feshedilebilecektir.

#### **MADDE 15**

- Milletlerarası alışma Bürosu Genel Müdürü Teşkilat yeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onaylama ve fesihlerin tescil edildiklerini Milletlerarası alışma Teşkilatının bütün üyelerine yazıyla bildirir.

- Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, kendisine gönderilen ikinci onaylama belgesinin tescil edildiğini, Teşkilat üyelerine yazıyla bildirirken bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında Teşkilat üyelerinin dikkatini çeker.

#### **MADDE 16**

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Müdürü yukarıdaki maddeler gereğince tescil etmiş olduğu bütün onaylama ve fesihlerle ilgili ayrıntılı bilgileri Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 102 nci maddesi uyarınca tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi eder.

#### **MADDE 17**

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren her on yıllık bir devre sonunda Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu Sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu genel Konferansa sunar ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi keyfiyetinin Konferans gündemine konulması lüzumu hakkında karar verir.

#### **MADDE 18**

- Konferansın bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen ve yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni Sözleşme başka hükümleri ihtiva etmediği takdirde;
  - a. Tadil edici yeni sözleşmenin her üye tarafından onaylanması keyfiyeti, yukarıdaki 14 üncü madde nazara alınmaksızın tadil edici yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmiş olması kayıt ve şartıyla, bu Sözleşmenin derhal ve doğrudan doğruya feshini gerektirecektir.
  - b. Tadil edici yeni Sözleşmenin yürürlüğe girme tarihinden itibaren, bu Sözleşme üyelerin onaylamasına artık açık bulundurulmayacaktır.
  - c. Bu Sözleşme, onu onaylayıp da tadil edici Sözleşmeyi onaylamamış bulunan üyeler için, herhalde şimdiki şekil ve muhtevası ile geçerli olmakta devam edecektir.

#### **MADDE 19**

Bu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinlerinin her ikisi de aynı şekilde geçerlidir.